

Kommunsektorns utgifter finansieras huvudsakligen av kommunalskatt och statsbidrag

Både kommunsektorns primära inkomster och primära utgifter har vuxit som andel av BNP sedan 2000. Dock har utgifterna stigit mer än inkomsterna. Detta gäller särskilt efter 2010 (se diagram 112). I och med att inkomsterna inte ökat lika mycket som utgifterna har kommunernas finansiella sparande fallit och är sedan 2008 negativt (med undantag för 2009).

Kommunernas primära inkomster består till övervägande del av kommunalskatt och statsbidrag, där kommunalskatteintäkterna utgör ca 70 procent av inkomsterna och statsbidragen ca 25 procent. Andelen av de primära utgifterna som finansieras via statsbidrag och kommunalskatteintäkter har fallit från drygt 93 procent 2006 till knappt 89 procent 2018 (se diagram 113). Skatternas andel av finansieringen av utgifterna har fallit sedan 2010.

Detta trots att den genomsnittliga kommunalskattesatsen har höjts med 63 öre sedan 2010. Den beskattningsbara inkomsten som är skattebasen för kommunalskatt har inte stigit i linje med utvecklingen av ekonomin och skattehöjningarna har inte kunnat motverka denna effekt. Att beskattningsbar inkomst inte har följt med i utvecklingen trots att lönesumman, som är den största delen av beskattningsbar inkomst, har ökat något som andel av BNP, beror bland annat på höjda grundavdrag för pensionärer. Detta har kommunerna kompenserats för via det generella statsbidraget. Detta kan alltså förklara en del av skiftet mellan finansiering via kommunalskatter och statsbidrag.

Givet en viss nivå på de offentliga utgifterna är det totala skattetrycket i ekonomin oberoende av nivån på statsbidragen. Högre statsbidrag innebär att kommunerna inte behöver höja skatten i samma utsträckning men samtidigt måste staten, vid givna totala offentliga utgifter, öka sitt skatteuttag för att ha möjlighet att finansiera statsbidragen. Hur finansieringen sker, liksom nivån på de totala utgifterna, är i slutändan en politisk fråga.